

Bijlage 10 – Toelichting bij de aanvullende maatregelen t.a.v. de vereenvoudiging van de bekostiging van het primair onderwijs

In mijn brief van 19 december 2018¹ heb ik uw Kamer geïnformeerd over mijn voornemen om de bekostiging in het primair onderwijs te vereenvoudigen. Dit doe ik naar aanleiding van het vereenvoudigingsvoorstel van de PO-Raad. In dezelfde kamerbrief heb ik aangegeven samen met het veld te verkennen of de bekostigingssystematiek op nog meer onderdelen vereenvoudigd kan worden, dan de onderdelen die de PO-Raad al in haar voorstel heeft gedaan. Hierover heb ik ook gesprekken gevoerd met de vakbonden. Samen met de Raden (PO en VO) en vertegenwoordigers vanuit samenwerkingsverbanden, besturen uit het speciaal basisonderwijs (sbo) en (voortgezet) speciaal onderwijs ((v)so), heb ik vier aanvullende maatregelen uitgewerkt om de bekostiging verder budgetneutraal te vereenvoudigen. Hiervan wil ik u graag op de hoogte brengen.

De bekostigingssystematiek van het sbo vereenvoudigen en gelijktrekken met de systematiek van het (v)so

In de huidige systematiek ontvangen sbo-scholen wettelijk verplichte ondersteuningsbekostiging via twee geldstromen, namelijk via DUO en de samenwerkingsverbanden. Ze ontvangen via DUO ondersteuningsbekostiging voor 2% van het aantal (speciale) basisschoolleerlingen in het samenwerkingsverband, ongeacht hoeveel leerlingen er op het sbo zitten. Hierdoor ontvangen de sbo-scholen soms voor te veel en soms voor te weinig leerlingen bekostiging vanuit DUO. Indien ze voor te weinig leerlingen direct bekostiging ontvangen van DUO, dan is het samenwerkingsverband verplicht dit aan te vullen. Indien de sbo-scholen voor te veel leerlingen direct vanuit DUO bekostiging ontvangen, dan zijn ze niet wettelijk verplicht dit over te dragen aan het samenwerkingsverband. Het is wel gebruikelijk dat er gezamenlijk afspraken worden gemaakt over deze middelen. Het samenwerkingsverband verdeelt het restant van de ondersteuningsbekostiging op basis van haar eigen beleid.

Ik wil deze systematiek vereenvoudigen door voortaan de sbo-scholen via DUO te bekostigen op basis van het feitelijk aantal ingeschreven leerlingen op de speciale basisschool. Dit vereenvoudigt de geldstromen, aangezien de sbo-scholen de bekostiging voor alle leerlingen volledig via DUO ontvangen. De systematiek wordt hiermee hetzelfde als de bekostigingssystematiek voor het (v)so. Deze aanpassing heeft alleen een financieel effect als sbo-scholen, die nu via DUO voor meer leerlingen bekostiging ontvangen dan dat er zitten, het surplus niet doorgeven aan het samenwerkingsverband. In dat geval zullen de betreffende sbo-scholen minder bekostiging ontvangen, maar heeft het samenwerkingsverband meer middelen te verdelen.

Om DUO hiertoe in staat te stellen, zullen voortaan de toelaatbaarheidsverklaringen (tlv's) van de leerlingen in het sbo in BRON vastgelegd moeten worden. Dit leidt niet tot meer, maar tot minder administratieve lasten. De tlv's zijn namelijk al opgenomen in de leerlingenadministratie van de sbo-scholen. Een groot voordeel is dat bij een verhuizing van een leerling niet opnieuw vastgesteld hoeft te worden of die thuishoort in het sbo. De tlv geeft een landelijke dekking, waardoor scholen, samenwerkingsverbanden en ouders met minder rompslomp te maken krijgen. Daarnaast kan DUO automatisch de verrekening van de kosten tussen de betrokken samenwerkingsverbanden bij verhuizingen (het zogenaamde grensverkeer) regelen.

Alleen instellingen verplichten om mee te betalen aan de overschrijding van het budget van de samenwerkingsverbanden als ze met doorverwijzingen dit konden beïnvloeden.

Indien een samenwerkingsverband meer uitgaven heeft dan ze aan bekostiging ontvangt, dan betalen de deelnemende besturen hiervoor. Dit is op dit moment verschillend geregeld voor de samenwerkingsverbanden po en vo, terwijl hier geen reden toe is. Daarnaast betaalt het (v)so nu ook mee, terwijl zij weinig invloed hebben op de doorverwijzingen naar hun scholen. Ik heb daarom het voornemen de regelgeving aan te passen zodat scholen alleen meebetalen aan de overschrijding als ze leerlingen konden doorverwijzen. Alleen deze scholen hadden immers invloed op de uitputting van de middelen van het samenwerkingsverband voor de lichte en/of zware ondersteuning. Dit betekent dat het (v)so in geen geval hoeft mee te betalen en sbo-scholen en

¹ Kamerstuk 31 293, nr. 426

praktijkscholen alleen hoeven mee te betalen indien het budget voor de zware ondersteuning wordt overschreden. Reguliere scholen betalen mee bij zowel de overschrijding van het budget voor de lichte als de zware ondersteuning.

De groeiregeling in het sbo en (v)so afschaffen

Ik heb u eerder geïnformeerd over mijn voornemen om voortaan 1 februari uit het voorgaande jaar te hanteren als de teldatum. Dit gebeurt nu al deels in het sbo en (v)so. Samenwerkingsverbanden zijn namelijk verplicht deze scholen aanvullend te bekostigen indien hun aantal leerlingen is toegenomen tussen 1 oktober en 1 februari in hetzelfde schooljaar. Deze zogenaamde groeiregeling komt te vervallen, doordat voortaan 1 februari als teldatum wordt gehanteerd. Daar zit de eventuele groei in de periode tussen 1 oktober en 1 februari al in.

Er bestaat een kans dat hierdoor een gedragseffect ontstaat, omdat reguliere scholen mogelijk wachten met het doorverwijzen van een leerling tot na 1 februari. In dat geval ontvangt de reguliere school nog wel bekostiging voor deze leerling, terwijl de speciale basisschool geen bekostiging ontvangt maar wel de kosten maakt. Ik vertrouw erop dat scholen vanuit het belang van het kind handelen en niet vanuit financieel gewin. Maar om deze perverse prikkel in te perken, zal ik het samenwerkingsverband verplichten beleid te vormen voor het geval deze situatie zich toch voordoet.

Het aantal vaste bedragen per school van 31 naar 4 verminderen in het (v)so

In mijn vorige Kamerbrief heb ik aangegeven voortaan zoveel mogelijk één basisbedrag per school te hanteren. Dit basisbedrag ligt hoger in het (v)so om tegemoet te komen aan de hogere kosten vanwege de extra ondersteuning die zij bieden. Op dit moment zijn er echter 31 verschillende vaste bedragen per school. Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar de grootte van de school en de verschillende onderwijssoorten (bijvoorbeeld voor lichamelijk gehandicapten), die sinds de invoering van passend onderwijs niet meer als zodanig worden beschouwd. Ook wordt er rekening mee gehouden of de scholen so, vso of beide aanbieden. Ik wil dit vereenvoudigen en voortaan vier verschillende bedragen hanteren. Het onderscheid tussen so en vso blijft bestaan om tegemoet te komen aan de verschillen tussen primair en voortgezet onderwijs. Een school die zowel so als vso aanbiedt, ontvangt de optelsom van deze twee bedragen. Het onderscheid tussen grote en kleine scholen blijft bestaan om grote scholen in staat te stellen een adjunct-directeur in dienst te hebben. Het verminderen van het aantal vaste bedragen leidt, in tegenstelling tot de andere drie maatregelen, tot herverdeeleffecten. Ik zal hier goed op letten en deze bezien in de totale herverdeeleffecten als gevolg van de vereenvoudiging van de bekostiging.

Ik ga deze maatregelen, tezamen met de aangekondigde maatregelen in de Kamerbrief van 19 december 2018, verder uitwerken in mijn wetsvoorstel om de bekostiging te vereenvoudigen. Ik verwacht dit wetsvoorstel in 2020 naar uw Kamer te sturen.